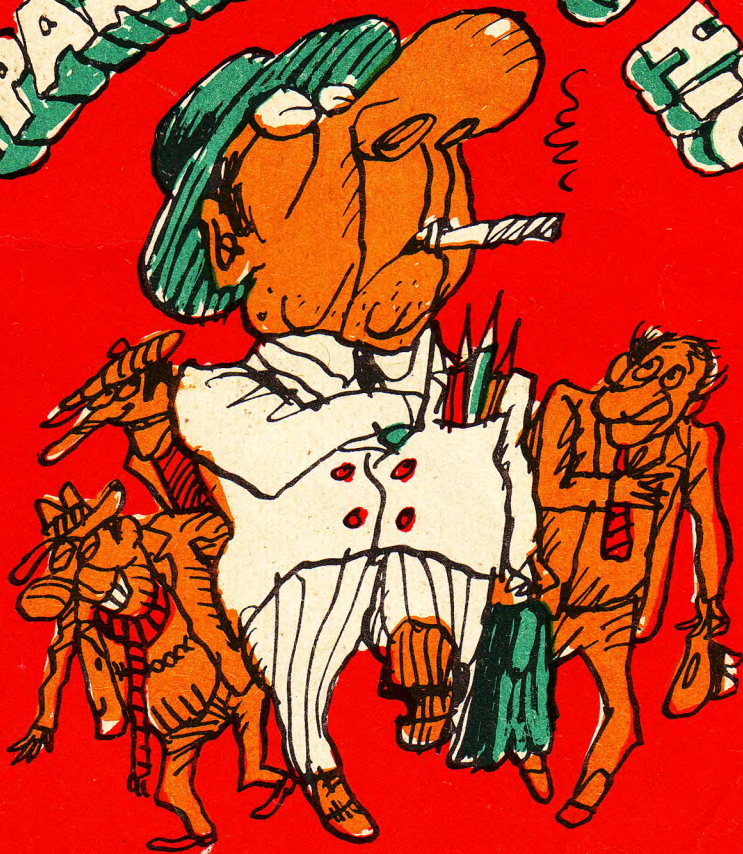

Василь Мухайло

ТРАКТАТ ПРО ШО

Василь Шухайло

ІЛЮСТРАЦІЇ А. ВАСИЛЕНКА

КИЇВ. ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА»
1987

У2
Ш95

Дружній шарж.

У ДВА ЦІПИ

Оце «Бібліотека «Перця» поповнилася новою збіркою віршів та байок Василя Шукайла. Відзначаючи цей приємний

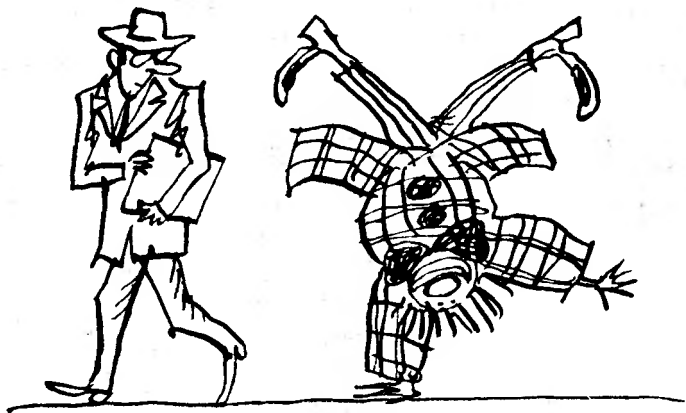
факт, ми аж ніяк не можемо обминути й того факту, що в її появі маємо завдячувати перчанинові Владиславу Бойку: якби не він, то цієї збірки не було б. (Як, до речі, не було б і попередніх збірок цього автора). Та що там казати?! — якби не Владислав Бойко, то в нашій гумористиці й самого Василя Шукайла не було б!

Поповнити ж список наших сміхотворців цим іменем Владиславові допомогла його мати. Бувши учителькою за фахом, а од природи — людиною, наділеною любов'ю до красною письменства, Лучезара Антонівна розуміла, що література і все, що з нею пов'язане,— справа серйозна. Отож, думаючи про майбутнє свого (тоді — іще теж майбутнього) сина, вона, аби полегшити йому вибір літературного псевдоніма, офіційно назавжди залишила собі успадковане од батьків прізвище — Шукайло.

Поки Владислав у колісці аукав, то прекрасно обходився власним прізвищем. Те ж саме було, коли на рідній Сумщині у школі вчився, коли трудився на новобудовах Донбасу, коли у районних газетах працював, навчаючись водночас на факультеті журналістики Київського держуніверситету. Навіть тоді, коли ліричні вірші дівчатам писав. Та коли його потягло на гумор, а особливо — на сатиру, подумав, що пора підшукати собі літературний псевдонім. А подумавши отак, приладнав до завбачливо збереженого мамою прізвища чоловіче ім'я і таким робом породив гумориста Василя Шукайла.

Відтоді так і ведеться: Владислав Бойко пише фейлетони, а Василь Шукайло — вірші, байки та прозові гуморески. Владислав Бойко дописався до того, що став у журналі «Перець» завідувати відділом економіки і членом редколегії. А Василь Шукайло — оце вже до п'ятої книжки дописався. І працюється їм при такому розподілі обов'язків гарно. Бо в обох — спостережливе око і гостре перо.

Дм. МОЛЯКЕВИЧ.

ГУМОРИСТИЧНІ ТОРТУРИ

Зал оживає: закінчилась лекція.
Хтось позіхнув, хтось цукерку розгриз...
А на закуску — подбала дирекція —
виступить зараз поет-гуморист.

Йду, папірці із кишені витрушую,—
доля не вельми весела моя:
хочеш — не хочеш, смішити вас мушу я,
бо гуморист отой самий — то я.

Зрештою, хто ж бо тягнув тебе силою?
Сам собі вибрав занять своїх рід.
Зрештою,
в кожного з нас власне діло є,—
слід його, значить, робити як слід.

Тільки я й досі іще сумніваюся:
чи ж воно справді мені по плечу?

Що його вдіять, щоб люди сміялися?..
Часом доводиш себе до плачу...

Клоуну легше: по сцені побігає,
свисне, на ніжці одній поплига,
стане на руки, ногами подригає,
скорчить вам пику, і вже — га-га-га...

Фокусник гроші із носа вам витрусить,
м'ячик спіймає на вашім плечі,—
ну, а мені як той сміх із вас викресать? —
Я — не циркач і слова — не м'ячі.

Словом, отак: щоб картини не змазувать,
щоб не сидіть вам ні в тих, і ні в сих,
там, де сміятись, я буду підказувать:
— Оплески, сміх!

І як провернем цю культоперацію —
то вже душа в мене буде легка.
Ну, а як тее... перейдуть в овацію,—
я зрозумію — і дам дропака!

ПОПКА-ЕНТУЗІАСТ

Якось в гості я до друга
зазирнув на вихідний.
В нього вчений є папуга —
і потішний, і смішний.

Ні хвилини не спочине —
все підскакує, кружля.
Скажеш: «Петя — молодчина?» —
«Мо-лод-чина!» — промовля.

Скажеш: «Петя — роботящий?» —
«Р-р-роботящий!» — затріщить.
«Петю, в клітці жити краще?» —
«В клітці кр-р-раше,— крикне,— жить!»

«Ах, на волі краще, друже!» —
Повторяє Петя: «Ах-х...»
Що б не мовилось — байдуже,
все підхопить диво-птах.

До розмов завжди він радий —
зацепить лиш молодця,
і захоплені тиради
так і ллються без кінця.

Я розкажую про нього
не знічев'я вам, о, ні:
він знайомого одного
страх нагадує мені.

Теж — учений. Теж — охочий,
як і попка, до розмов:
він би цілий день робочий
язиком усе молів.

Перегляне прудко пресу —
виявляє інтерес:
— Що? Прискорення прогресу? —
Він, звичайно, за прогрес.

— Бій пияцтву? Підхопити! —
В клуб тверезості вступив.
(Хоч, якби сказали: «Пити!» —
всіх п'яниць би перепив).

Треба — вправо завертає,
треба — вліво забира...
— Що? Укрупнення? Вітаю!
— Розукрупнення? Ура!

Вчора він аж надсідався:
— Критиканів розвелось!
Нині ж — перебудувався:
— Вище критику піднось!

І спинити ви негодні
полум'яний той порив:
забуває він сьогодні
те, що вчора говорив.

Досвід має в цім солідний —
і готовий кожну мить
до моменту
відповідний
вид на себе напустить.

Як у вас — якісь заслуги,
дано владу вам до рук, —
отоді ви для папуги,
безумовно, кращий друг.

Без чинів — хоч скачте гопки,
ви для нього — третій клас:
в глибині душевній попка
за комаху має вас.

Любить попка всіх повчати,
любить судження чиїсь
він за власні видавати,
і — попробуй, причепись!

Незагайно благородний
вибуха у ньому гнів:
— Ану хто це там не згодний?! —
І незгодний — занімів.

Хай йому, мовляв, абищо,
ось дурного не чіпай!
Хай собі, мовляв, посвище,—
мо', колись і прийде край?

Мо', само воно минеться —
хай не зараз, так пізніш?
Мо', колись і схаменеться,
стане трохи розумніш?..

Ну, а попка — далі свище,
тріскотить за роком рік,
ну, а попка — вище, вище
по драбинці — скік та скік!

Скік та скік... І хоч не сів,
а збирає урожай.
Досить! Час новий повівав.
— Попко, киш,
не заважай!

ОБЕРЕЖНО З ВОГНЕМ!

Монолог тверезомислячого

Ні, я, братці, теж проти темряви,—
я ж нічого не говорю:
звісно, вдячний я Прометееві,
як борщі на плиті варю.

І як двинемо ми бригадою
десь природу позахищать,—
то мене надзвичайно радує,
як в диму шашлики шкварчать.

Та за що я люблю пожежників,—
ми ще й пальцем не ворухнем,

а вони уже — з застереженням:
обережніш, мовляв, з вогнем!

От, їй-богу, сказано здорово!
Знаю випадків — ого-го,
коли всякі дівряві голови
так і лізуть здуру в огонь.

Позавчора в нашім провулочку
дім горів... Так один піжон
врятував із вогню бабулечку, —
сам тепер у лікарні ж он!

Ну, скажи, чи тебе просилося?
Чи мільйон ти за це здобув?
Що вже бабці тій жить лишилося?
Мо' б дідусь іще й радий був!

Мо' б знайшов собі іншу кралечку!
Мо', якусь уже й полюбив!
Мо', про неї мріяв ще змалечку!
А ти щастя його розбив!

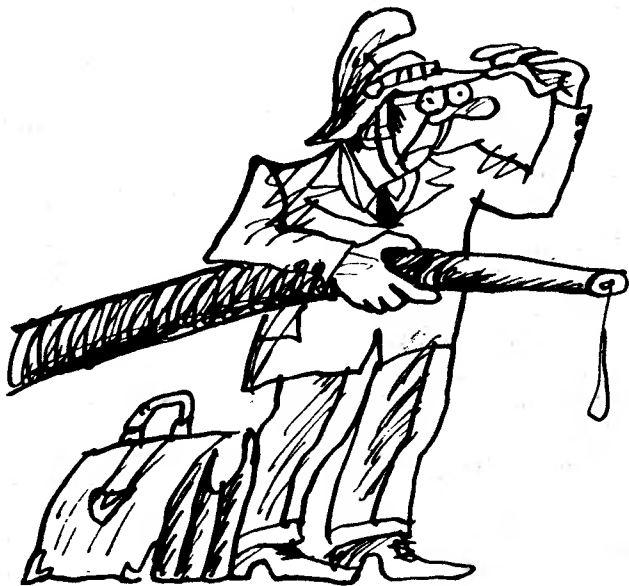
Або он, в управлінні нашому,
був один... Щось не так — в штики!
Та не змовчить ніколи старшому!
Позбулись ми його таки...

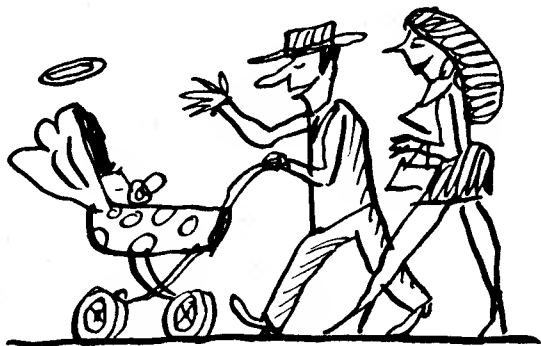
Що горланить його заставило?
Вище себе ж бо не плигнем!
Ні, таки золоте це правило:
обережніше із вогнем!

Ще один у нас розумака є,
підкладає мені свиню —

тільки збори — завжди вискакує:
мов, працюємо без вогню...

Я мовчу до часу: говори собі!
Він до мене ще набіжить...
Я — не проти вогню
у принципі,
та без принципів
легше жись!...

ЧЕРВ'ЯЧОК

Монолог схильного до самоаналізу

Ні, не святі ми, як ти не крути,
не ангели, хоч, може, й не чорти,—
та в кожного — хай рад а чи не рад —
чимало набереться всяких вад.

І лиш у того, може, їх нема,
хто у колиці з соскою дріма.
За ним єдині водяться грішки:
частенько промокають пелюшки...

Чому ж, як дні минають золоті,
уже не годимось ми у святі?
У чім тут заковичка, в чому суть:
ми ростемо — й недоліки ростуть?

Годину сохнуть мокрі пелюшки,
підмоклі репутації — роки,

і все ж несе нас пристрастей потік
то ув один, то знов у інший бік.

Ми знаємо — не всім і не завжди
щастить сухими вийти із води,
та, броду не питаючи, однак,
вже й не один втопився неборак.

Он за кордоном, люди гомонять,
апендикс вирізають в немовлят,
і потім ти гризи хоч антрацит —
тобі вже не страшний апендицит.

А кажуть, в нас хірурги — екстра-клас,
і найгостріші скальпелі — у нас,
а інститутів тих медичних — тьма,
ото лише порядку в них нема...

Гей, хлопці з Академії наук!
Пора це діло вам прибрати до рук:
ану знайдіть у нас той черв'ячок —
причину всіх душевних болячок.

І тільки ми з'являємось на світ —
давайте, панахайте нам живіт,
як хочете там, ріжте, потрошіть,
та нас без черв'ячка того лишіть!

А взагалі — питання це складне...
Як різати — то першим не мене.
В мені той черв'ячок вже й не росте!
А раптом щось відріжете не те?..

ПІСНІ СТАРОВИННОГО ГОДИННИКА.

Якось у поважній приймальні одній
чекав я прийому терпляче.
Спливали хвилини у тиші німій,
і часом здавалось, неначе

усе скам'яніло — і простір, і час —
у цій зачарованій тиші.
І тільки вицокував там раз у раз
великий годинник у ніші.

Я став прислухатись, і раптом — овва! —
якісь голоси мені вчулись.
Потроху почав розрізняти й слова —
ще й досі вони не забулись.

Я знав, що годинник — складний механізм,
частин у нім різних багато,
але щоб співали — почувеш не скрізь!
Отож і спішу передати
почуті в приймальні химерні пісні,
а ваше вже діло — повірить чи ні.

Пісенька маятника

Я цокаю і цокаю,
не знаю сну і спокою,
чи в центрі я, чи збоку я —
не втримаюсь ніде.

Та носа я не вішаю:
правішаю-лівішаю,
лівішаю-правішаю,
а час іде, іде!

Туди-сюди хитаюся,
на мить не зупиняюся,
все маюся і маюся,
і маюся не зле:
накажуть вправо — слухаюсь,
накажуть вліво — слухаюсь,
все рухаюся і рухаюся —
мистецтво немале!

До біса всі традиції,
до біса всі амбіції:
мінять свої позиції —
позиція моя.
Чим більше я лівішаю,
тим більше я правішаю,
правішаю-лівішаю —
і завжди в центрі я!

Партія циферблата

Я — завше на посту, і цим пишаюся.
Хай час іде — на місці я лишаюся.

Та хочете ділам ви дати лад -
я тут, до ваших послуг,
цифер-
блат!

Завжди назву вам точну я годину —
коли на службу вам, коли в гостину:
зі стрілками давно я на вась-вась...
У всякий час —
прошу!
(Лише для вас...)

А виникне потреба — постривайте,
з пружиною домовитися дайте,—
влаштуємо вам сервіс — екстра-клас:
спинити час?
Прошу!
(Лише для вас...)

Соло секундної стрілки

Біжу-біжу-біжу-біжу-
біжу-біжу по колу,
не втомлююсь, не втомлююсь,
не втомлююсь ніколи.
А тільки коло пройдено —
на інше я стаю,—
і кожну мить при ділі я,
і завжди я в строю!

Лечу-лечу-лечу-лечу
нізвідки і нікуди,
лічу-лічу-лічу-лічу
комусь його секунди.

А той, хто мною нехтує,—
немудрий чоловік:
секунда за секундою —
людський спливає вік!

Секундочка, секундочка —
і ви на світ з'явилися,
секундочка, секундочка —
женились, розлучились,
секундочка, секундочка —
онуків бавить час,
секундочка, секундочка —
і вже немає вас!

Складаються з піщиночок
жарких пустель бархани,
з краплиночок, з краплиночок —
безмежні океани.
Біжать секунди в безгомін'я —
і що там мудрувать:
лови свою секундочку —
на інше наплювать!

Арія пружини

Нехай собі чваняться, хай величаються,
що нібито ними і час визначається,
хай золотом сяють у всіх на виду,
але не вони мене — я їх веду!

Мені у житті скромна доля вготована:
від людських очей за лаштунки я схована,—
дарма! Та парадом командую — я,
тут вершиться воля сталева моя.

М.П. ПРУЖИНА

Погляньте, як старанно всі вони трудяться:
вицокують, бігають, вертаються, крутяться,—
та варто мені не натиснути — стоп! —
відразу спиняється стадо нероб.

Я знаю — мене називають жорстокою:
нікому не дам ні секундошки спокою,
у мене ніхто на посту не засне! —
і лають мене, проклинають мене.

Ну, що ж! Не така — ставте ангела божого!
Хотіла б я глянуть на парубка гоного —
чи добреньким бути йому закортити,
якщо його зранку
як слід
накрутити!

Хор шестерень

Ми шестерні, ми шестерні —
не просто коліщата.
Вдостоїлися честі ми —
час людству визначати.
Надійно ми зчепилися,
в гніздечках примостилися,
нас нічого повчати!

Бували ми корисними
у будь-яку епоху:
ми тиснемо, ми тиснемо —
і час іде потроху.
Іде, не зупиняється —
і в світі не міняється
нічого, слава богу!

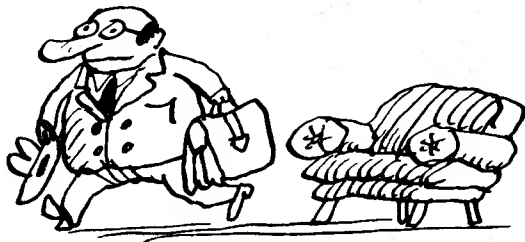
Відтоді, як чув я ці дивні пісні,
два роки промчалися прудко.
Прийому діждався я тоді — і мені
зробили пристойну «накрутку».

Аж досі у грудях поштрикує щось...
(О славні моменти повчальні!)
Та ось і учора мені довелось
побути в знайомій приймальні.

Ні килимів грубих, ні штор дорогих,
ні черги в чеканні прийому...
В кутку старовинний годинник притих —
зламалося щось там у ньому.

Натомість німе електронне табло
хвилини відлічує справно...
То го, за дверима, уже не було:
нового прислали недавно.

Тепер і самому неясно мені:
чи справді я чув ті пісні, а чи ні?..

ПЕРЕРОСЛО

Коли воно ще пелюшки кропило
і несвідомо дульки всім крутило,
сміялись тато з мамою:

— Ану,
скрути, моє маленьке, ще одну!

Коли ж на ніжки почало спинатись
і так потішно, весело плюватись,—
сміялись тато з мамою:

— Пусте!
Воно ж дурненьке ще! Переросте!

Росло дитятко, сили набирало,
шпурляло в тата й маму чим попало,—
вони ж казали сміючись на те:
— Воно нервове в нас... Переросте!

Переросло воно і тата, й маму —
і виросло в закінченого хама,

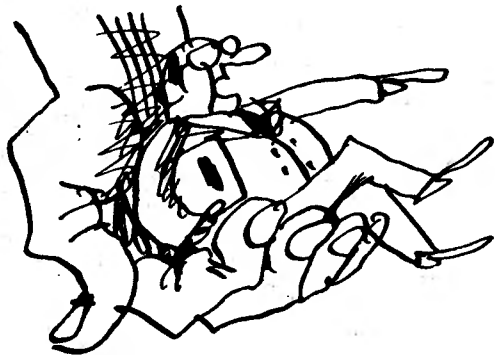
і, надававши добрих кулаків,
старих із дому вигнало батьків.

Тепер вони давно вже не сміються:
що день, то сльози безутішні ллються...
Стареньких жаль. Але ж бере і зло:
не в лісі ж їхнє золотко росло!

А вже ж воно в одній конторі служить:
на всіх кричить, підряд усіх паплюжить.
Хай вибачать батьки... Мораль проста:
так порося
в свиню перероста!

СПРАВЖНЯ ЦІНА

Про нього всяк вам скаже так:
лінюх, нездара і тупак.
Так-так... Та пост який займає!
Бо у нездари й тупака
десь волохата є рука —
отож вона його й тримає.

Ціна тому трудязі — гріш...
Для чого ж, скажете, цей вірш?
Та я б і двох не вивів літер,
щоб не обставина одна:
ми кажем: гріш йому ціна,
а він —
мільйон пустив на вітер!

І скільки пустить їх іще,
і скільки доль перетовче,
та нанесе болота в хату...
В «ціні» підскочить — ого-го!
якщо не кишнути його,
а з ним — і руку волохату!..

СПРОБА ПОМОРАЛІЗУВАТИ

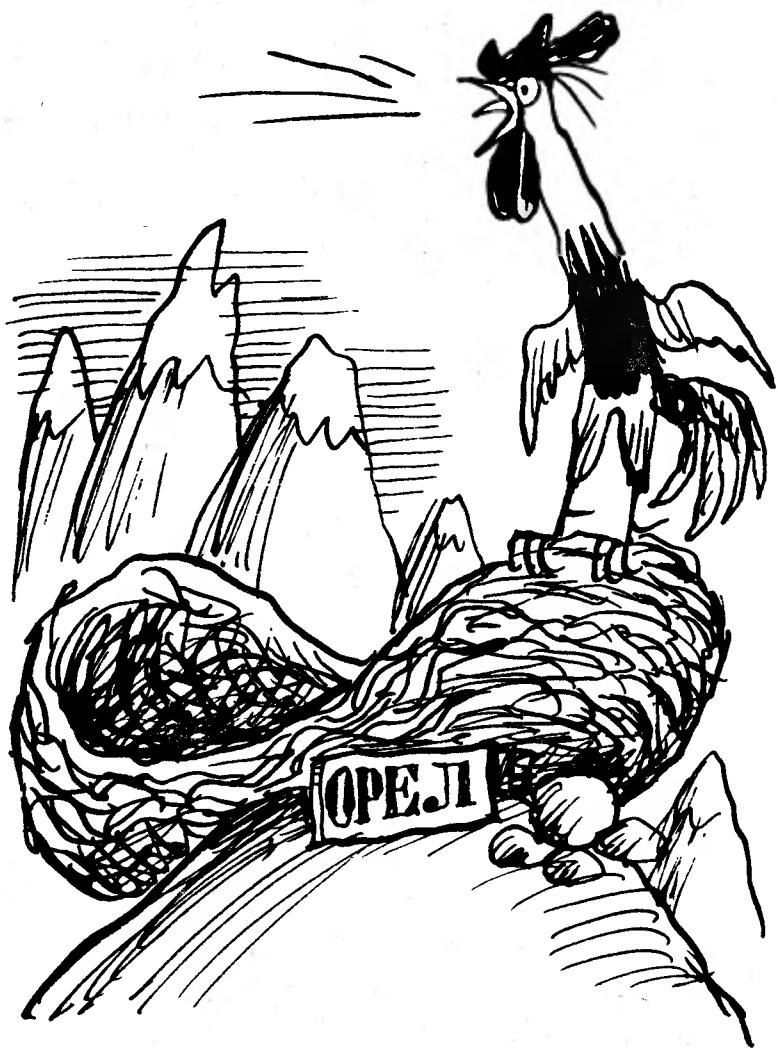
У кожного — свої принади й зваби,
але на тому ловимось не раз,
що часто ми займаємося з вами
ділами, не властивими для нас.

В дитинстві ми — Гагаріни й Колумби,
але розтануть голубі літа —
і хтось там у садку кохає клумби,
а той на «кукурузнику» літа.

А третій — іншу стежечку торує:
потерся десь біля громадських справ —
і вже, дивіться, він людьми керує,
хоч сам іще людиною не став.

Не всім, не всім дано літати за хмари,
і, як тверезо ти обрав свій фах,
то не заслужиш титулу нездари
і не поповниш ти рядів невдах.

Щасливий, хто ще змолоду успішно
навчивсь орати, прати, сталь варить,—
зате — ой, леле! — як буває смішно
в гнізді орловім — півника зустрійте.

Він так, сердешний, крилами тріпоче,
підстрибує, горлає, присіда,
немовби у політ зірватись хоче,—
та... страшнувато випасти з гнізда!

Ну, а тепер погляньте ви на півня
у звичній обстановці, у дворі,
коли, б'ючи крильми від нетерпіння,
він свій гарем скликає на зорі,

як проганяє він, страшніший бурі,
суперника-нахабу за тини...
А як нормально ще й несуться кури —
то півнику тому нема ціни!

Нехай читач дарує педантичний:
куди це нас, і справді, занесло?..
Та у житті лиш той завжди величний,
хто за своє береться ремесло.

То чи ж мені у моралісти лізти?
Отож мерщій гукніть, товариші:
— Ану, кінчай повчати, гумористе,
ти краще нас чим-небудь розсміши!

ТРАКТАТ ПРО НІС

Багато в людини є різних частин,
що їх ми з народження носим,—
та хочу прославити орган один,
який іменується носом.

Здається, дрібничка, горбок на лиці,—
яка там краса чи величчя!
Та мушу сказати: дрібниці оці
і створюють наше обличчя.

О, скільки на світі усяких носів —
морквинок, гачків, барабоцьок,
ковбасок, буравчиків, гудзиків, слив,
стриючків, апельсинових дольок...

О носики ніжні привабливих дам,
ви часто снитесь поетам!

Натхненні сонети присвячено вам,—
шкода, я не вмію сонетом,

а то, бач, обтьохкав би носик один,—
мені він ввижається й досі...

Та вже доживаю, дивак, до сивин,
тож, мабуть, про носики — досить.

Ні, я не перечу: чуття неземні
духовний нам світ прикрашають,—
та, зрештою, носики ті чарівні
нас часто із носом лишають!

Тож згасимо жар нерозумних бажань,
гіркі пам'ятаймо уроки!
Та — власні носи завдають нам, на жаль,
не менше гризот і мороки.

Щасливий, хто носа по вітру трима,—
носам тим немає і зносу!
А той, в кого вміння такого нема,
одержує часто по носу.

Як вип'є сто грамів один мій земляк —
то так уже ж форму тримає...
А гемонський ніс набряка, мов буряк,
та де там — як мак, розцвітає!

Чванько свого носа так високо ніс:
Зевес — і не менше, їй-богу!
Та стрівся з начальством — і гордий той ніс
відразу аж вріс у підлогу...

Як солодко нам фіміями вдихать!
Від критики ж — крутить у носі...

І як алергію оту лікувать —
не зна медицина і досі.

А цей у селі народився і зріс...
Не встиг десь у місті пожити —
як вже від села відвертається ніс,
уже урбаніст він, скажи ти!..

Один свого носа все тиче кругом,
скрізь, наче болячка, маячить,
керує — а далі ж бо носа свого,
пробачте, ні злидня не бачить.

А другий науки й мистецтва вивча,
послухать — Спіноза! Філософ!
Про все має думку, усе поміча,
не бачить... лиш в себе під носом.

Все нищечком цупить носій-хом'ячок,
стягає до власної вілли,—
сусід же синочка повчає: — Мовчок!
Не нашого носа це діло!..

Куди це так прудко летить спекулянт,
хапуга куди чимчикує?
В народу цього — особливий талант:
вже носом десь вигоду чує!

Про ніс я багато іще б написав,—
питання це дуже серйозне.
Мудрець недарма, пригадайте, сказав,
що все в цьому світі — в і д н о с н е!

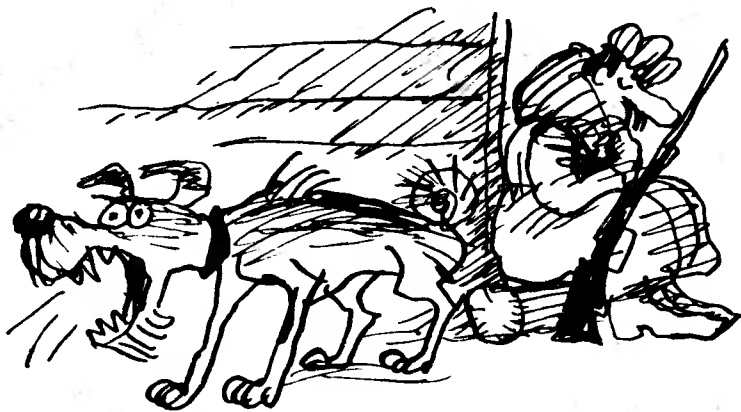
Та я б тут маленьку поправочку вніс
(носився, признаюсь, давно з цим):

не формою й розміром славиться ніс,
а — тільки своїм носоносцем!

Ото що природа дала — те й носи,
і кращого вже не проси ти.
О друзі! Потрібні нам всякі носи,
їх з гордістю треба носити!

Та щось я із носом отим розносивсь —
сентенцій накидано стосом...
Кажу собі тихо під ніс: «Зупинись,
читаю бо клює уже носом!»

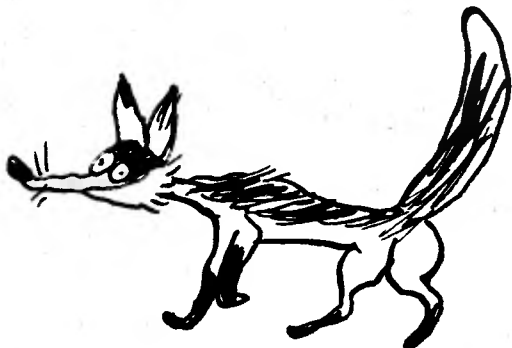

РЯБКОВА ПРИГОДА

Кажуть, ніби бувальщина

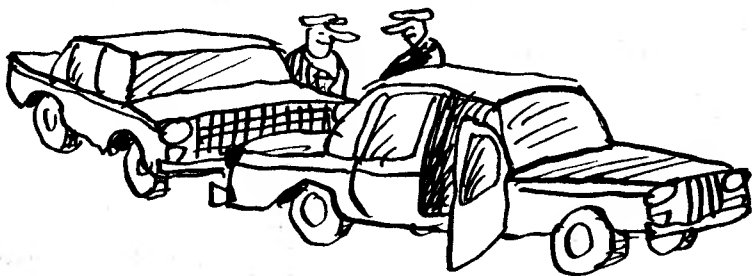
Жив на фермі одній собака —
непідкупний старий служака.
Хто б не йшов із чужих чи їхав —
на усякого чортом дихав.
Жартувати не смів ніхто з ним,
бо з характером був серйозним:
тільки глипне на вас очима —
вже й мороз іде за плечима,
а як басом сердитим гаркне —
мов кілком хто по вуху шваркне.
Спав спокійно сторож Мефодій:
знав — не прийде на ферму злодій,
бо кому ж заманеться здуру
на такого нарватись псюру?

Вовк ту ферму вже десять років
оббігав за п'ять тисяч кроків,
і хитрющі руді лисиці
не навідувались до птиці.

Та буває в житті усяке,
зокрема, і в житті собаки:
звідкілясь принесло ту лиску,
що ніяк не боялась ризику,—
та й щоночі стала робити
до тієї ферми візити.
Зоддалік, було, вийде, стане,
на ворота дубові гляне —
й ну на вигоні вивертатись
та розкішним хвостиком гратись.
То клубочком скрутиться, ляже,
то підскачить, холера вража,
то, як віяло, хвіст розпустить,
то з-під лоба бісики пустить...
У Рябка від такого дива

піднімалася дибки грива,—
й, замість того, щоб загарчати,
він, мов цуцик, почав скавчати,
дріботіти, із цепу рватись,
щоб із лисонькою погратись.
Відірвався — і дьору з двору,
хвіст задравши бубликом вгору!
Прогасав, мов лошак, всю нічку —
все ганяв по ярах лисичку.
Ну, а лис не дрімав тим часом:
нору всю забив свіжим м'ясом.
Довго так а чи ні тривало —
та на фермі курей не стало!

...Е-е, негарно отак, читачу:
ти не віриш мені, як бачу!
Я і сам не дуже-то вірив,
що буває таке між звірів.
Але ж свідки були, одначе:
сам завфермою тее бачив,
та й підтвердив сторож Мефодій:
— Він, лисюра! Проклятий злодій!
Геть усі повиносив кури!..

Лиш Рябко наш мовчав похмуро.
Щось там гаркнув, було, з-під лавки,
та йому сказали: — Не гавкай!

І сказали, гадаю, вчасно:
знає, знає Рябко прекрасно,
де шукати курячі кості...
Часто їздять на ферму гості
переймати досвід роботи:
сунуть їх сюди цілі роти,
зі звірячим всі апетитом,
а назад кожен їде ситим,
бо господарі, бач, гостинні...
Хто ж тут винен? Лисиці винні!

ОЛЕКСА-КУЛІНАР

Був Олекса дужим чоловіком,
тільки річ я не про те веду:
кулінаром, бачте, він великим
став себе вважати, на біду.

Та у тім біди ще небагато —
людську слабість вибачати слід! —
тільки хто б не йшов до нього в хату,
садовив усіх він за обід.

Гість, бувало, мало не плюється:
те гірке, те кисле, те бридке...
А хазяїн радий, аж сміється:
— Де ще ти скуштуєш отаке?!

Сам, до речі, все своє їстиво
він із задоволенням вминав.
Та воно, признатися, й не диво:
апетит бо мав — смаку не мав.

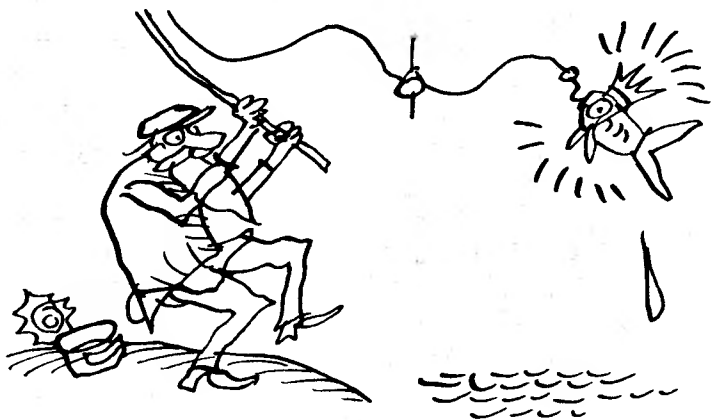
Ну, а гості? Гості теж хвалили,
хоч пекла різачка животи:
мав Олекса-кухар досить сили —
коли що, то міг і потовкти...

Ах ви самохвали-кулінари!
Як вас тихим словом не згадать? —
Знов роман відомого нездари
ліг в книгарні — пилом припадать...

А якби не ліг — о рідна нене! —
клопоту б не збулись видавцям.

Кулінар-невдаха, як на мене,
то — невинна, лагідна вівця!..

КАЗКА ПРО ЗОЛОТУ РИБКУ

Жив старий зі своєю старою біля самого штучного моря. Старий ловив вудкою рибу, а стара віддавала котові (там же нічого було смажить). Раз закинув дід вудку в море — золота йому рибка спіймалась, людським голосом запросилась: — Відпусти мене, старче, в море, екології не порушуй, проси викуп, який-но хочеш. Добре знав старий пушкінську казку — відпустив собі рибку в море, навіть пляшки не взяв із неї, а удома старій — ні словечка. Та довідалась клята баба (телепатка була, напевно!)

Як напалась вона на діда:
— Ах ти луб'я старе нікчемне!

Вже від мене завів секрети?

Ну, та я ж тебе наскрізь бачу,

Весь ти в мене, як на рентгені!

Ану марш мені знов до моря,

попроси в золотої рибки,

щоб полагодила телевизор:

вже півроку ж бо не працює!

Почвалав старенький до моря:

— Змилуйся, господарине рибко,

ти не дай моїй бабі потачки,

задуши в ній хижацькі інстинкти,

бо як в неї апетит розгориться,

то тоді вже нічим не спиниш!

Відказала золота рибка:

— Не хвилюйся, іди собі з богом!

От приходить старий додому,

а удома народу повно:

сам директор побутокмбінату

зі своїм головним інженером,

з найдосвідченішим телемайстром —

перед бабою всі на колінах,

слізно в неї пробачення просять:

— Вибачайте нам, Христе Петрівно,

нам, байдужим черствим бюрократам,

що так довго до вас не з'являлись,

не зважали на ваші заяви.

Телевізор тепер — як новенький,

а як що — тільки дайте нам знати,

примчимо в той же день без затримки!..

Більш не ходить старий до моря,

золотої не кличе рибки,

баби даром не проклинає.

Тільки вечір спаде на землю —

поспішають обоє в хату,

«Голубий» вони дивляться «вогник»,
мультик-пультик і матч футбольний...
Слава, слава золотій рибці,
слава техніці електронній
і майстрам по її ремонту,
що на виклик приходять вчасно,
як начальство дасть духопелів!
Бо якби отой телесервіс
працював у нас так, як треба,—
не було б і цієї казки,
котру ви прочитаєте якось
перед темним телеекраном...

НЕ-КАЗКА ПРО ТРЬОХ КУРЦІВ

В перекур у коридорі,
ув одній собі конторі,
саме в день під Новий рік
стало кілька чоловік.

От один стоїть, зітхає:
— Дисципліни в нас немає!
Якби я був керівник,
я б у справи наші вник.
Я відсталу цю контору
швидко вивів би угору,
і по всіх показниках
ми — у передовиках!..
Я повів би круто справу,
а на ледарів управу
блискавично б я знайшов,-
щоб я з місця не зійшов!

Другий каже: — Подивіться,
це ж куди воно годиться —

просто часом злість бере:
в нас приміщення старе,
меблі — страх які побиті,
вікна десять літ не миті...
Якби я був керівник,
враз навів би блиск і шик!
Замінив паркет, панеді,
розписав красиво стелі,
меблі люксові знайшов,—
щоб я з місця не зійшов!

Каже третій: — А хіба то
нас влаштовує зарплата?
Якби я був керівник,
я де слід здійняв би крик,
я усі доклав би сили,—
вдвічі більше б нам платили!
Я можливість би знайшов,—
щоб я з місця не зійшов!..

Поки так вони курили
і, куривши, говорили,
загубивши часу лік,
надійшов і Новий рік.
Він почув оту розмову —
кашлянув, нахмури брови
і подався далі в путь...
А розмови все ідуть.

Відгули заздравні тости,
перше січня... П'яте... Шосте...
Місяць, другий проліта,—
а завзята група та
все стовбичить в коридорі,
все патякає в конторі.
Знову рік Новий прийшов —

жоден з місця не зійшов!
Так стоять вони і досі,
колупаючись у носі,
і лунає дужий крик:
— Якби я був керівник!..

І ніхто на світі, схоже,
звідти зрушить їх не може,
як не клич і не мани:
приросли до місць вони!
Глянуть хочете? Давайте,
в ту контору завітайте...
Вам її ще й назови?
А не служите в ній ви?

ДАРИ-ЧАРИ

Ледь зустріну милу — все в мені вирує:

— Я тобі, кохана, пісню подарую!

Ось вона у мене, у магнітофоні! —
і мерщій вмикаю свій новенький «Соні».

Й полилося звідти: «Нас весна чару-є,
нас весна чару-є, нам любов дару-є!»

Потім: «Я до тебе стежечку тору-ую
і весняні квіти я тобі дару-ую...»

— Ось іще послухай!..

Як заплаче мила:

— Чим я тебе, серце, тяжко прогнівила?

О, скажи, навіщо і признайся, де ти
записав ці мело-тексто-трафарети?..

Через ті «дарунки», через тії «чари»
почались між нами принципові чвари.

Я кажу коханій:

— Це ж пісні сучасні,
високохудожні, отже, і прекрасні!

Складені уміло знаними майстрами,
їх транслюють теле- й радіопроеграми!

І не нам судити, чей, про їхні вади:
є на те худреди, є на те худради!

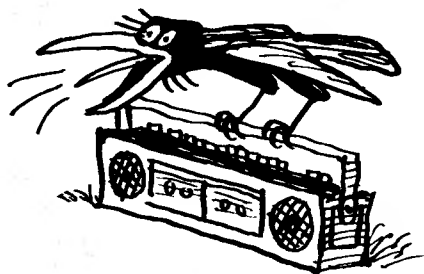
А вона:

— Мене це не знобить, не гріє,
від пісень тих, — каже, — в мене алергія.
Мабуть, мені й справді їх не зрозуміти,

бо ж вони прекрасні, мов... фальшиві квіти!
Як від них ти хочеш мати насолоду,
то, прошу,— подалі від мого городу!

І броджу тепер я в розпачі й безсонні,
ген аж на узліссі свій вмикаю «Соні».
Там піснями звірів і птахів чару-ую,
їм чарівні весни і квітки дару-ую.
Лісова громада слухає — вмлїває,
а одна вовчиця навіть підвиває.
Але то для мене — невелика втіха,
бо душа коханням невтолимим диха.
Як би то уміло вговтять мені милу,
щоб пісні сучасні мила зрозуміла?
А чи мені милу, чи пісні обрати?..
Підкажіть, худреди, допоможіть, худради!

ПРОВАЛИВСЯ

(За мотивами народної пісні)

Ой, що ж то за шум
учинився,
як у клубі голова
провалився?

Був гарячий на слова-
обіцянки:
— Скоро ясла будуть в нас,
громадянки!

Тож заводьте діточок
на здоров'я,—
от щоб з місця оцього
не зійшов я!

Буде й клуб у нас новий! —
все хвалився. —
Щоб на місці я цьому
провалився!

Гей, таланти там рости
будуть юні! —

Та ще й грюкав кулаком
по трибуні.

А кулак він мав такий,
що нівроку!
Стукав-грюкав ним отак
він щороку.

Та й достукався оце
аж до того,
що трухляву проломив
геть підлогу.

Тільки крикнув: — От щоб я
провалився! —
як під сценою ураз
опинився.

Це ж у цирку лиш бува!..
Жах проймає:
був на сцені голова —
і немає!

Як нагору вилізав
із завали,
ми овацію йому
влаштували.

От так номер екстра-клас,
от так виступ!
«Біс!» — кричали голові,
мов артисту.

А як оплески і сміх
відгриміли,

знов ми голову свого
провалили:

провалили, прокотили,
не обрали —
та за рік і ясла, й клуб
збудували!

ФАХІВЕЦЬ

День у день у Кості — гості,
вина ллються, мов ріка.
Всюди друзі є у Кості,
скрізь у Кості є рука.

Вся округа Кості рада,
кожен в очі загляда.
В Кості — дача, в Кості — «Лада»,
в Кості — жінка молода.

В Кості — хата на помості,
в Кості — меблі перший сорт,
кожне літо їде Костя
у Піцунду на курорт.

Хто він, що він дав державі?
В чому виявив свій хист?
Вчений, майстер урожаїв
чи заслужений артист?

Ні, на вигляд — щось не схоже:
ті — скромніш ведуть себе...

Аж подумать страшно: боже,
що ж то справді за цабе?!

Цей секрет я хочу нині
вам розкрити накінець:
у м'ясному магазині
Костя — скромний продавець.

Місце наче й непомітне,
але вміння треба й там.
В Кості правило несхитне:
м'ясо — Кості, кості — вам!

А К У Л А

В морі плавала акула,
що б не стріла — проковтнула,
чи рибець, а чи тунець —
всім кінець!

Ціле море переоре,
де крутнеться — рибам горе:
не щадить ані малих,
ні старих.

Якось люта ця акула
в морі дивний шум почула,
бачить — нібито пливе
щось живе.

Дума хижа: «Ну й рибина!
Пре, що аж за нею піна,
та, загледівши мене,
дремене,

бо мене усі бояться...
Тільки їй втекти не вдасться:

розпорю я їй живіт —
та і квіт!»

А вона пливе-хлюпоче
і ховатися не хоче,
прямо йде і не зверта
риба та.

Розізлилася акула —
в бік її як довбнула!..
Тут зубатій і кінець,
хай їй грець.

Бо ж не встигла роздивитись,
чим збиралась пожитись:
налетіла на судно —
і на дно!

Хижаки-капіталісти,
що весь світ готові з'їсти,
готували нам війну
не одну,

прирікали нас до згуби —
і об нас ламали зуби.
Та не каються вони,
ті пани:

каламутьяють люто воду,
роблять нам усе на шкоду,—
тільки нас та метушня
не спиня.

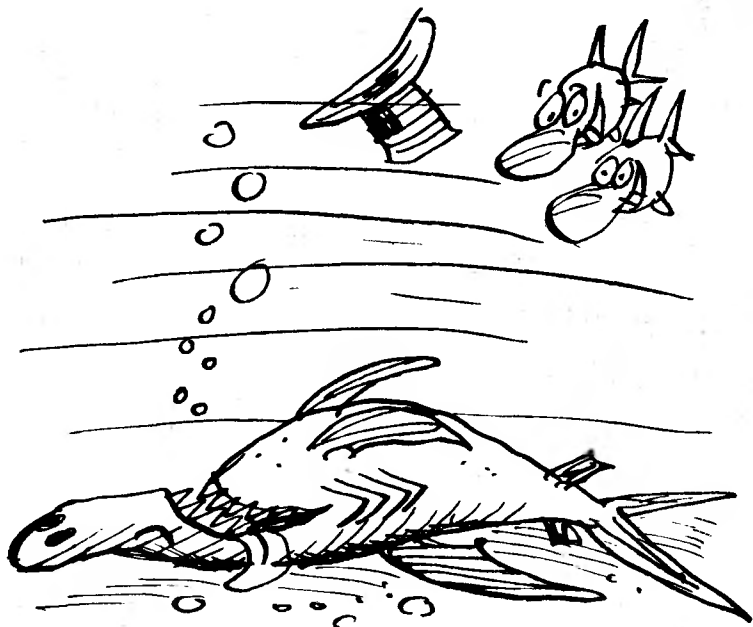
Не зламати нас, не вбити,
з курсу вірного не збити,

хто ж на край наш нападе —
пропаде,

як ота дурна акула,
що безславно потонула,
бо здоровий мала рот,
от!

НЕМАЄ ЧАСУ

Рядки, написані перед телевізором

Ми поспішаємо весь час,
немає часу в нас.
Кудись весь час ми біжимо,
свій час бережемо.
Коли розмови нам вести,
коли писати листи?
Ні хвильки вільної нема,—
чи літо, чи зима.
В театрі, цирку і кіно
ми не були давно,
немає часу в нас для книг,
забули ми про них.

Є телевізор дома в нас —
він економить час.
За ним весь час ми сидимо:
за ним їмо, спимо,
вчимось, приймаємо гостей,
народжуем дітей.
На річку, озеро чи гай
ти часу, брат, не гай:
он для туристів-диваків
є «Клуб мандрівників»!
Чого летить на стадіон?
Він на екрані он!
Співать схотілося? Овва:
Ротару он співа!
Футбол, новини чи кіно —
чи не усе одно?
Для телевізора у нас
завжди, завжди є час!
І через те свій куций вірш
завершу я скоріш —
й на телестудію біжу,
бо часом дорожу!
Можливо, вірш мій приймуть там
і прочитають вам!

САМОКРИТИЧНЕ

Я дурня дурнем обізвав —
і викликав потік обурень:
на мене дурень в суд подав,
щоб довести, що він — не дурень.

Наклав на мене штраф суддя...
Але чи варто ображатись?
Хіба не дурень, справді, я,
що з дурнем дурість мав зв'язатись?..

З М І С Т

Гумористичні тортури	5
Попка-ентузіаст	7
Обережно з вогнем!	11
Черв'ячок	14
Пісні старовинного годинника	16
Переросло	23
Справжня ціна	25
Спроба поморалізувати	26
Трактат про ніс	29
Рябкова пригода	34
Олекса-кулінар	39
Казка про золоту рибку	41
Не-казка про трьох курців	44
Дари-чари	48
Провалився	51
Фахівець	54
Акула	56
Немає часу	60
Самокритичне	62

БИБЛІОТЕКА «ПЕРЦА» № 319

Василь Шукайло
(Владислав Федорович Бойко)

ТРАКТАТ О НОСЕ
(На українському мові)

Ілюстрації А. Василенко

Видавництво «Радянська Україна»

Редактор Д. Молякевич
Технічний редактор М. Недоступ
Коректор Н. Ананьїна

Здано до набору 09.01.87. Підписано до друку 27.01.87. БФ 35488. 70×108/32. Папір книжково-журнальний. Гарнітура літературна. Офсетний друк. 2,8 умовн. друк. арк. 2,8 умовн. фарб.-відб. 2,28 обл.-вид. арк. Тираж 94000 прим. Зам. 0113. Ціна 10 коп.

Орденна Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Адрес редакції: 252047, Київ-47, ул. Петра Нестерова, 4.

Орденна Леніна комбінат печаті видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Текст набрано із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад»

10 к.

